
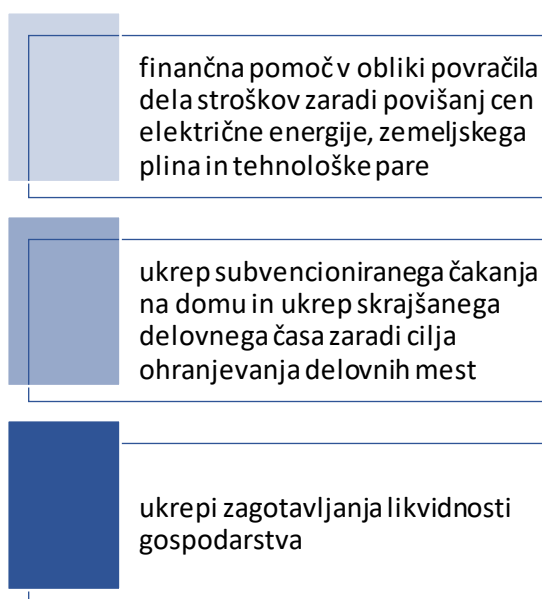
Kmalu v veljavi
Zakon o pomoči
gospodarstvu za omilitev
posledic energetske krize –
kakšne rešitve prinaša?

Po nestrpnih pričakovanjih gospodarstva o pomoči države, ki bi prispevala k blažitvi neugodnih tržnih trendov pri dobavi energentov za leto 2023, je Državni zbor v petek, 16. decembra 2022, sprejel Zakon o pomoči gospodarstvu za omilitev posledic energetske krize (»ZPGOPEK«).

Zakon je ključni predpis boja proti energetsni druginji v pomoč gospodarstvu za leto 2023 in daje podlago za več kot 1 milijardo EUR sredstev, ki bodo namenjena različnim državnim pomočem.

Predvidoma bo objavljen 27. decembra 2022 in začel veljati dan po objavi, nekateri ukrepi pa se bodo pričeli izvajati šele po odločitvi Evropske komisije o skladnosti državne pomoči s členom 107 PDEU.¹

Vrste državne pomoči, ki bodo na voljo na podlagi ZPGOPEK, so:

V nadaljevanju smo glede vsake vrste pomoči pripravili kratka pojasnila v obliki vprašanj in odgovorov nanje.

¹ Pridobitev odobritve Evropske komisije bi bila lahko nekoliko bolj manj samoumevna, saj ZPGOPEK v delu odstopa od Začasnega okvira za krizne ukrepe državne pomoči v podporo gospodarstvu po agresiji Rusije proti Ukrajini (2022/C 426/01) (»Začasni okvir«), v katerem je Evropska komisija opredelila pogoje za oceno združljivosti z notranjim trgom za ukrepe državne pomoči za omilitev posledic energetske krize zaradi ruske agresije nad Ukrajino.

Finančna pomoč v obliki povračila dela stroškov zaradi povišanj cen električne energije, zemeljskega plina in tehnološke pare

Kdo so upravičenci in kdo do pomoči ni upravičen?

Upravičenci do pomoči so med drugim pravne osebe, ustanovljene v skladu z ZGD-1², ter tudi zadruga, gospodarske zbornice, društva, zavodi in nekatere druge pravne oblike subjektov, za vse pa velja pogoj, da morajo biti registrirani za opravljanje dejavnosti v Republiki Sloveniji do vključno 30. novembra 2021.

Pomembneje pa je, kdo izmed zgoraj navedenih subjektov do pomoči ni upravičen, in sicer:

- upravičenec, ki ima na dan 31. december 2022 registrirano dejavnost v skupini K po standardni klasifikaciji dejavnosti (finančne in zavarovalne dejavnosti),
- upravičenec, zoper katerega je uveden stečajni ali likvidacijski postopek,
- upravičenec, ki ima na dan oddaje vloge neplačane zapadle obveznosti iz naslova obveznih dajatev in drugih denarnih nedavčnih obveznosti v skladu z zakonom, ki ureja finančno upravo, ki znašajo 50 eurov ali več, ali nima izpolnjenih obveznosti iz naslova predložitve vseh obračunov davčnih odtegljajev za dohodke iz delovnega razmerja za obdobje zadnjega leta do dneva oddaje vloge. V primeru, da je upravičenec v postopku prisilne poravnave, ne sme imeti neporavnanih davčnih obveznosti, na katere ne učinkuje postopek prisilne poravnave ter so nastale po začetku postopka prisilne poravnave,
- upravičenec, ki spada med odjemalce, kot jih določa člen 1 Uredbe o določitvi cen zemeljskega plina iz plinskega sistema (Uradni list RS, št. 98/22 in 138/22) oziroma člen 1 Uredbe o določitvi cen električne energije (Uradni list RS, št. 95/22 in 98/22). Med drugim do pomoči torej niso upravičeni t.i. mali poslovni odjemalci, vendar pa je cena električne energije in zemeljskega plina za njih na podlagi obeh uredb v vsakem primeru do 31. avgusta 2023 omejena,
- upravičenec, zoper katerega veljajo sankcije, ki jih je sprejela Evropska unija zaradi ruske agresije nad Ukrajino.

Kakšna pomoč je na voljo?

Znotraj pomoči zaradi povišanih cen energije ZPGOPEK predvideva 5 različnih vrst pomoči, in sicer:

- enostavno pomoč za gospodarstvo,
- osnovno posebno pomoč za podjetja,
- posebno pomoč zaradi zmanjšane gospodarske uspešnosti,
- posebno pomoč za energetsko intenzivna podjetja in
- posebno pomoč za energetsko intenzivna podjetja v posebnih sektorjih.

Posamezen upravičenec lahko uveljavlja zgolj eno izmed zgornjih vrst pomoči in kumulacija ni dovoljena. Če podjetje ocenjuje, da izpolnjuje pogoje za različne pomoči, je informirana odločitev, za katero pomoč zaprositi, še toliko pomembnejša.

Kako se bo izračunala pomoč in za kakšno obdobje jo bo mogoče uveljavljati?

Upravičeno obdobje uveljavljanja pomoči bo celotno leto 2023.

² Zakon o gospodarskih družbah (Ur. l. RS, št. 42/06 s spremembami, »ZGD-1«).

Za izračun pomoči bo najprej potrebno izračunati znesek upravičenega stroška v posameznem mesecu v upravičenem obdobju. Nekoliko poenostavljeno povedano je upravičen strošek presežek dejanskih povprečnih mesečnih stroškov iz naslova energije v letu 2023 v primerjavi z referenčnim obdobjem (ki je leto 2021), pri čemer je strošek v referenčnem obdobju povečan za faktor 1,5.

Dejanski strošek v letu 2023 je omejen z najvišjo ceno 510 eurov na MWh za električno energijo in 160 eurov na MWh za zemeljski plin. V primeru, da ima upravičenec več dobaviteljev energenta, se upošteva povprečna cena na enoto energenta vseh dobaviteljev in vseh tarif.

Če upravičenec ocenjuje ali ima zakupljeno električno energijo za leto 2023 po ceni, ki je nižja od 150 eurov na MWh, oziroma upravičenec, ki ocenjuje ali ima zakupljen zemeljski plin v letu 2023 po ceni, ki je nižja od 79 eurov na MWh, ni upravičen do posebnih pomoči, ampak zgolj do t. i. enostavne pomoči. V zvezi s tem velja omeniti tudi možnost posebne pomoči zgolj za tisti delež ocenjene oziroma zakupljene električne energije ali zemeljskega plina, ki presega prej opisane minimalne cene, pri čemer v tem trenutku še ni jasno, kako se bo ta možnost v praksi izvajala. Menimo, da je verjetno pravilna razlaga, da so podjetja upravičena do sorazmerne pomoči (le) v zvezi s količinami, za ceno katerih bodo podjetja plačala nad 150 eurov / MWh (ne glede na to povprečno ceno za vse količine energenta).

V zvezi s posebnimi pomoči velja še omejitev, da se lahko za izračun upravičenih stroškov upošteva največ 70 odstotkov upravičenčeve porabe v istem obdobju v letu 2021. Zakon torej podjetja posredno spodbuja, da varčujejo s porabo energentov.

Višina pomoči se nato izračuna po formuli zmnožka upravičenih mesečnih stroškov z deležem upravičenih stroškov, kot ga predvideva posamezna vrsta pomoči (več o tem pri nadaljnjih odgovorih). Skupna višina pomoči se izračuna kot seštevek vseh mesečnih višin pomoči.

Kakšen je delež upravičenih stroškov in kakšne so najvišje omejitve posamezne vrste pomoči?

Za vsako vrsto pomoči je določen delež izračunanih upravičenih stroškov, za kritje katerih je dodeljena državna pomoč. Prav tako je vsaka izmed vrst pomoči omejena z najvišjim zneskom. Pri tem pa je za izračun zneska ključno, da se upoštevajo vse že prejete pomoči na podlagi Začasnega okvira (konkretno torej pomoč na podlagi Zakona o pomoči gospodarstvu zaradi visokih povišanj cen električne energije in zemeljskega plina, ki se šteje kot pomoč na podlagi oddelka 2.1. Začasnega okvira, če je šlo za enostavno pomoč, oziroma na podlagi oddelka 2.4. Začasnega okvira, če je šlo za posebno pomoč ali za pomoč za energetsko intenzivna podjetja) ter da se upoštevajo tudi pomoči, ki so jih na podlagi Začasnega okvira prejela vsa podrejena in nadrejena podjetja upravičenca v Republiki Sloveniji, ki skupaj z upravičencem delujejo kot en subjekt s skupnim virom nadzora v smislu člena 3(3) Priloge I k Uredbi 651/2014/EU.

Tako so deleži porabe iz leta 2021, deleži upravičenih stroškov in omejitve najvišjih zneskov pomoči določene kot:

Vrsta pomoči	Delež porabe iz leta 2021, ki se lahko upošteva za izračun upravičenih stroškov	Delež upravičenih stroškov	Najvišja višina pomoči
enostavna pomoč	ni omejitve	50 % upravičenih stroškov	2 milijona EUR, všttevajo se vse pomoči, prejete na podlagi oddelka 2.1. Začasnega okvira.
osnovna posebna pomoč	70 %	50 % upravičenih stroškov	4 milijone EUR, všttevajo se vse pomoči, prejete na podlagi oddelkov 2.1. in 2.4. Začasnega okvira.
posebna pomoč zaradi zmanjšane gospodarske uspešnosti	70 %	40 % upravičenih stroškov	100 milijonov EUR, všttevajo se vse pomoči, prejete na podlagi oddelkov 2.1. in 2.4. Začasnega okvira.
posebna pomoč za energetska intenzivna podjetja	70 %	65 % upravičenih stroškov	50 milijonov EUR, všttevajo se vse pomoči, prejete na podlagi oddelkov 2.1. in 2.4. Začasnega okvira.
posebna pomoč za energetska intenzivna podjetja v posebnih sektorjih	70 %	80 % upravičenih stroškov	150 milijonov EUR, všttevajo se vse pomoči, prejete na podlagi oddelkov 2.1. in 2.4. Začasnega okvira.

Nižje najvišje pomoči veljajo za upravičence, ki opravljajo dejavnost v primarni kmetijski proizvodnji, in upravičence, ki opravljajo dejavnost v sektorju ribištva in akvakulture.

Kakšni so pogoji za posamezno vrsto pomoči?

Enostavna pomoč za gospodarstvo (člen 7 ZPGOPEK)

- Povišanje cene energentov letu 2023 v primerjavi z referenčno ceno za 2021: vsaj 1,5-kratnik.
- Način določanja referenčne cene: cena na enoto za električno energijo za leto 2021, ki jo je upravičenec v povprečju plačal v referenčnem obdobju od vključno 1. januarja 2021 do vključno 31. decembra 2021, vendar ne več kot 62,26 eurov na MWh za električno energijo in 26,40 eurov na MWh za zemeljski plin.

Osnovna posebna pomoč za gospodarstvo (člen 8 ZPGOPEK)

- Povišanje cene energentov letu 2023 v primerjavi s povprečno ceno za 2021: vsaj 1,5-kratnik.

Posebna pomoč zaradi zmanjšane gospodarske uspešnosti (člen 9 ZPGOPEK)

- Povišanje cene energentov letu 2023 v primerjavi s povprečno ceno za 2021: vsaj 1,5-kratnik.
- Znižanje EBITDA, **brez pomoči**, v upravičenem obdobju v primerjavi z letom 2021: 10 %.
- Dodatna omejitev višine pomoči: EBITDA v letu 2023, **skupaj s skupno prejeto pomočjo**, ne sme presegati 90 odstotkov njegovega EBITDA v letu 2021 (če je bil EBITDA v letu 2021 negativen, lahko prejem pomoči povzroči povečanje EBITDA največ na 0) – v tem delu ZPGOPEK odstopa od Začasnega okvira, zato je v členu 55 ZPGOPEK določeno, da v primeru negativne odločitve Evropske komisije, upravičenec EBITDA v letu 2023, **skupaj s skupno prejeto pomočjo**, ne bo smel presegati 70 odstotkov njegovega EBITDA v letu 2021.
- Dokazovanje padca EBITDA: ob predložitvi vloge zgolj ocena, dokazovanje letno na podlagi oddanih računovodskih izkazov najkasneje do 30. aprila 2024 za obdobje od 1. januarja do 31. decembra 2023.
- Možnost prejema pomoči v skupnem znesku, višjem od 50 milijonov EUR: predložitev načrta, v katerem je določeno, kako bo upravičenec zmanjšal ogljični odtis svoje porabe energije ali kako bo izvajal zahteve v zvezi z varstvom okolja ali zanesljivosti oskrbe.

Posebna pomoč za energetska intenzivna podjetja (člen 10 ZPGOPEK)

- Upravičenec je energetska intenzivno podjetje, kot je določeno v Zakonu o trošarinah.
- Povišanje cene energentov letu 2023 v primerjavi s povprečno ceno za 2021: vsaj 1,5-kratnik.
- Znižanje EBITDA, **brez pomoči**, v upravičenem obdobju v primerjavi z letom 2021: 40 % ali je EBITDA negativen
- Dodatna omejitev višine pomoči: EBITDA v letu 2023, **skupaj s skupno prejeto pomočjo**, ne sme presegati 70 odstotkov njegovega EBITDA v letu 2021 (če je bil EBITDA v letu 2021 negativen, lahko prejem pomoči povzroči povečanje EBITDA največ na 0).
- Dokazovanje padca EBITDA: ob predložitvi vloge zgolj ocena, dokazovanje letno na podlagi oddanih računovodskih izkazov najkasneje do 30. aprila 2024 za obdobje od 1. januarja do 31. decembra 2023.

Posebna pomoč za energetska intenzivna podjetja iz posebnih sektorjev (člen 11 ZPGOPEK)

Enaki pogoji, kot v členu 10 ZPGOPEK, z dodatnim pogojem, da mora upravičenec delovati v enem izmed sektorjev ali podsektorjev, kot določeni v členu 11(1) ZPGOPEK.

V zvezi z delovanjem v enem izmed določenih sektorjev ali podsektorjev ZPGOPEK – za razliko od Začasnega okvira – ne določa pogoja, da upravičenec s to dejavnostjo ustvari najmanj 50 % svojega letnega prometa. Ta neusklajenost bi bila lahko predmet novele ZPGOPEK v bližnji prihodnosti.

Kakšen bo postopek za dodelitev pomoči in kako bo potekalo spremljanje pomoči po dodelitvi?

Vlogo bo potrebno oddati do 28. februarja 2023 do 12.00 ure. Vlogo bo mogoče oddati zgolj elektronsko prek aplikacije, in sicer zgolj s podpisom s kvalificiranim digitalnim potrdilom. Vloge, oddane v nasprotju s tem pravilom, bodo zavržene.

Vlogo bo lahko pripravil in oddal vsak, ki bo imel pooblastilo upravičenca za uporabo aplikacije, **vendar pa bo vlogo lahko podpisal izključno zakoniti zastopnik upravičenca s kvalificiranim digitalnim potrdilom.** Po našem razumevanju pooblastila za podpis vloge ne bo mogoče podati. Zato je pomembno, da si zakoniti zastopnik upravičenca pravočasno zagotovi možnost kvalificiranega digitalnega podpisa vloge, če ga slučajno še nima. Upoštevajte tudi morebitna interna pravila o skupnem zastopanju več oseb, saj morajo biti ta pravila upoštevana tudi pri podpisovanju vloge.

Pristojni organ bo aplikacijo vzpostavil do 13. februarja 2023, zato je pomembno, da bo imel upravičenec med 13. februarjem 2023 in 28. februarjem 2023 (do 12:00 ure) na voljo zaposlene, ki bodo poskrbeli za pripravo vloge, in bo zakoniti zastopnik (ali več njih v primeru skupnega zastopanja) v tem obdobju na voljo za podpis vloge s kvalificiranim digitalnim potrdilom.

V vlogi bo upravičenec ocenil pomoč s pomočjo spletnega kalkulatorja, ki bo objavljen na spletni strani pristojnega organa. Tiste stroške, katerih višina v času oddaje vloge še ne bo znana, bo upravičenec ocenil, pri tem pa je pomembno, da upravičenec v nobenem primeru ne bo upravičen do višjega zneska pomoči, kot ga je ocenil (če bi bili na primer na koncu leta 2023 dejanski stroški višji od ocenjenih, upravičenec ne bi bil upravičen do razlike). Glede na to je smiselno, da ocena stroškov ni preveč omejevalna, ampak je podana realistično-pesimistično.

Glede na izpolnjevanje pogojev posamezne vrste pomoči bo moral upravičenec podati različne izjave, da izpolnjuje pogoje in predložiti ustrezna dokazila.

Izplačila pomoči se bodo izvajala v višini 80 % višine pomoči za posamezen mesec izplačila. Prva izplačila se pričakujejo (šele) marca, kar je smiselno upoštevati pri likvidnosti upravičencev.

V drugi polovici leta 2023 bo pristojni organ izvedel korekcijski postopek, v katerem bo primerjal dejansko nastale stroške v prvi polovici leta 2023 z ocenjenimi stroški v vlogi upravičenca in navedeno upošteval pri izplačilih v drugi polovici leta 2023. V začetku leta 2023 bo organ izvedel še en postopek pregleda dejanskih stroškov v primerjavi z ocenjenimi in do vključno 28. februarja 2024 izvedel dokončni poračun. Do 28. februarja 2024 bodo izplačana tudi zadržana sredstva v višini 20 %, oziroma v takšnem znesku, kot ustreza ugotovitvam v korekcijskem postopku.

Kako bo potekalo vračilo pomoči, če se bo naknadno izkazalo, da upravičenec do pomoči ni bil upravičen?

Če bo upravičenec naknadno ugotovil, da mu je bila dodeljena previsoka pomoč glede na dejansko nastale stroške ali da ni izpolnjeval pogojev za njeno pridobitev, bo moral o tem nemudoma, oziroma najkasneje do vključno 30. aprila 2024 pisno obvesti pristojni organ. V tem primeru bo previsoko prejeta pomoč vrnil brez plačila zamudnih obresti.

Ali sme v letu 2023 ali za leto 2023 upravičenec izplačati dobiček, oziroma ali sme priti do nakupov lastnih delnic ali lastnih poslovnih deležev, izplačil nagrad poslovodstvu oziroma dela plač za poslovno uspešnost poslovodstva?

Ne, če pride do takšne situacije, bo moral upravičenec pomoč vrniti skupaj z zamudnimi obrestmi.

Ali so kakšne omejitve v zvezi s preprodajo energentov?

So, ZPGOPEK v členu 19 določa, da ni mogoče uveljavljati pomoči za tiste energente, ki jih je upravičenec prodal.

Poleg tega ZPGOPEK v celoti odreka pomoč tistemu upravičenci, ki bi električno energijo za leto 2023 prodal špekulativno. ZPGOPEK špekulativno prodajo definira kot ravnanje upravičenca, ko za leto 2023 uveljavlja pomoč za gospodarstvo ter je vsaj del električne energije za leto 2023 prodal na organiziranem trgu po višji ceni od nabavne. Zagrožena sankcija za špekulativno prodajo električne energije je vračilo celotne prejete državne pomoči, prav tako je zagrožena znatna globa v višini 100.000 EUR.

V primeru nadaljnje prodaje energentov bo moral upravičenec v 30 dneh od prodaje obvestiti pristojni organ o vsaki prodaji energenta in navesti podatke o kupcu, prodani količini in ceni na enoto energenta.

Ukrepi za ohranjanje delovnih mest

Kakšni ukrepi bodo na voljo?

Ukrepi za ohranjanje delovnih mest so podobni ukrepi, ki jih poznamo iz časov epidemije.

Ukrep delnega povračila nadomestila plače zaradi skrajšanja polnega delovnega časa (»Ukrep skrajšanega delovnega časa«)

Delodajalci lahko z namenom ohranitve delovnih mest zaradičasne nemožnosti zagotavljanja dela iz razloga izjemo visokih povzrajanj cen energentov (poslovni razlog) delavcem, ki so pri njih zaposleni za polni delovni čas, odredijo delo s krajšim delovnim časom (najmanj 20 ur in največ 35 ur na teden) in jih hkrati delno napotijo na začasno čakanje na delo (od 5 ur do 20 ur na teden). Gre za ukrep, ki predstavlja možnost odmika od temeljne obveznosti delodajalca, da delavcu zagotavlja delo v obsegu, kot je dogovorjen s pogodbo o zaposlitvi.

Ne glede na odreditev tega ukrepa se delavcu delovnopравни status ne spremeni, pogodba o zaposlitvi za polni delovni čas ostane nespremenjena in delavec je še naprej vključen v vsa socialna zavarovanja v polnem obsegu ter ohrani vse pravice in obveznosti iz sklenjenega delovnega razmerja (razen, če je izrecno določeno drugače). V času, ko delavec dela, je upravičen do plače. Za čas čakanja na delo pa do nadomestila plače po določbah ZDR-1 (80 % osnove), s tem da vsota plače in izplačanega nadomestila ne sme biti nižja od minimalne plače.

Hkrati je delodajalcem omogočeno, da bodo od Zavoda RS za zaposlovanje uveljavljali delno povračilo izplačanega nadomestila plače za obdobje delnega čakanja na delo.

Ukrep delnega povračila nadomestila plače zaradi začasnega čakanja na delo (»Ukrep čakanja na delo«)

Dodatno ZPGOPEK delodajalcem omogoča, da delodajalec z namenom ohranjanja delovnih mest napoti delavce na začasno čakanje na delo za največ 30 dni. Tudi v tem primeru so delodajalci upravičeni do delnega povračila izplačanega nadomestila plače za obdobje čakanja na delo. Delavci pa so v času čakanja na delo upravičeni do nadomestila po določbah ZDR-1 (80%), ki pa ne sme biti nižje od minimalne plače.

Delavci v času začasnega čakanja na delo ohranijo vse pravice in obveznosti iz delovnega razmerja in so se dolžni vrniti na delo do sedem dni v tekočem mesecu po pozivu delodajalca. Zahtevo za vrnitev na delo mora delodajalec delavcem posredovati vsaj en dan pred vrnitvijo na delo.

Kdo so upravičenci in kdo do pomoči ni upravičen?

Primarno morajo upravičenci za ukrepe zagotavljanja delovnih mest izpolnjevati enake pogoje kot sicer ostali upravičenci za prejem pomoči po ZPGOPEK. Dodatno do ukrepa niso upravičeni neposredni ali posredni proračunski uporabniki.

Časovna veljavnost ukrepov za ohranjanje delovnih mest

Ukrep odreditve dela s krajšim delovnim časom ob hkratni delni napotitvi delavca na začasno čakanje na delo za delavce je na voljo za obdobje od 1. januarja 2023 do najdlje 31. marca 2023, s tem da vlada lahko to obdobje s sklepom največ dvakrat podaljša za en mesec.

Delodajalec lahko delavce napoti na začasno čakanje na delo od 1. januarja 2023 do 30. junija 2023.

Višina delnega povračila nadomestila plače

Delodajalci bodo upravičeni do povračila izplačanih nadomestil plače v višini 80 % izplačanih nadomestil z vsemi davki in prispevki delodajalca (bruto II), s tem da povračilo ne more biti višje od povprečne bruto plače v RS za mesec oktober 2022.

Kakšen je postopek za uveljavitev povračila izplačila nadomestila plače?

Delodajalec uveljavlja delno povračilo izplačanih nadomestil plače z elektronsko vlogo, ki jo vloži pri ZRSZ v 15 dneh od odreditve dela s skrajšanim delovnim časom.

ZRSZ bo o vlogi delodajalca odločil z odločbo v roku 15 dni od prejema (popolne) vloge. Zoper takšno odločitev ZRSZ bo mogoče sprožiti le upravni spor.

Delodajalec bo povračilo izplačanih nadomestil nato uveljavljal z zahtevkom, ki ga bo vložil pri ZRSZ.

Kakšne so obveznosti delodajalca v času koriščenja skrajšanja delovnega časa?

a. V obdobju prejemanja povračila nadomestila plače

Delodajalec mora delavcem, ki jim je odrejeno delo s skrajšanim delovnim časom ali so napoteni na začasno čakanje na delo, redno izplačevati plačo in nadomestilo plače oziroma samo nadomestilo plače skladno s ZPGOPEK.

V obdobju prejemanja delnega povračila nadomestila plače in še šest mesecev po tem obdobju za delodajalca velja prepoved začetka postopka odpovedi pogodbe o zaposlitvi iz poslovnega razloga za delavce, za katere delodajalec uveljavlja ukrepe po ZPGOPEK, ali odpovedati pogodbe o zaposlitvi večjemu številu delavcev iz poslovnih razlogov.

Prav tako velja prepoved odrejanja nadurnega dela, neenakomerne razporeditve ali začasne prerazporeditve delovnega časa, če seto delo lahko opravi z delavci, ki jim je odrejeno delo s skrajšanim delovnim časom oziroma z delavci na začasnem čakanju na delo.

b. Na splošno zaradi odreditve ukrepa

Delodajalec mora vodenje evidence o izrabi delovnega časa delavca, ki mu odredi delo s skrajšanim delovnim časom, na način, da je iz nje razviden čas prihoda in odhoda iz dela glede na čas dejanskega prihoda in odhoda delavca (ob dejanskem prihodu in odhodu; ne šele ob koncu delovnika).

c. Dodatne obveznosti in posledice zaradi prejemanja sredstev

Ravnanje v nasprotju z obveznostmi, opisanimi pod a. in b. pomeni, da bo delodajalec moral prejeta sredstva vrniti v celoti, hkrati pa gre za prekršek, za katerega je predpisana globa.

Če bo pri delodajalcu v letu 2023 ali za leto 2023 prišlo do izplačila dobička, nakupov lastnih delnic ali lastnih poslovnih deležev, izplačil nagrad poslovodstvu oziroma dela plač za poslovno uspešnost poslovodstvu, mora delodajalec o tem seznaniti Zavod za zaposlovanje. Prejeta sredstva bo moral vrniti z zakonsko določenimi zamudnimi obrestmi.

Dodatno so tisti delodajalci, ki bodo prejeli delno povračilo nadomestil zaradi začasnega čakanja na delo dolžni v 30 mesecih od dneva prvega zahtevka za izplačilo izvesti vlaganja v zeleni prehod, če delodajalec tega ne stori, mora prejeta sredstva vrniti.

Splošen pregled ukrep skrajšanega delovnega časa

ZPGOPEK uvaja možnost odreditve dela s krajšim delovnim časom ob hkratni delni napotitvi delavca na začasno čakanje na delo z namenom ohranitve delovnih mest. Pomembno je da so poslovni razlogi, zaradi katerih delodajalec ne more zagotavljati dela za polni delovni čas posledica izjemno visokih povišanj cen energentov.

Ukrep lahko uveljavijo delodajalci le za delavce:

- ki imajo sklenjeno pogodbo o zaposlitvi za polni delovni čas,
- ki so v delovnem razmerju pri delodajalcu več kot tri mesece in so v zadnjih treh mesecih bili zaposleni za polni delovni čas,
- za katere ne prejema subvencije plače iz programov, ki se sofinancirajo iz proračunskih ali kohezijskih sredstev.

Delodajalec, ki po lastni oceni ne more najmanj 10 odstotkov delavcev mesečno zagotavljati najmanj 90 odstotkov dela in ki zagotavlja delo delavcu vsaj 20 ur tedensko, za preostali delovni čas do polnega pa je delavec delno napoten na čakanje na delo, lahko za čas odrejenega čakanja na delo (tj. od 5 do 20 ur tedensko) uveljavlja delno povračilo nadomestila plače.

Katerim zaposlenim ni možno odrediti dela s krajšim delovnim časom?

Odreditev dela s skrajšanim delovnim časom po ZPGOPEK ni možna:

- delavcu v času teka odpovednega roka pogodbe o zaposlitvi iz poslovnega razloga,
- delavcu s pravicami iz socialnih zavarovanj, torej delavcu, ki je upravičen do dela s krajšim delovnim časom in prejema delno nadomestilo na podlagi predpisov o pokojninskem, invalidskem zavarovanju ali je upravičen do dela s krajšim delovnim časom na podlagi predpisov o zdravstvenem zavarovanju ali starševskem varstvu.

Kakšen je postopek odreditve skrajšanega dela s strani delodajalca?

a. Obvezno predhodno posvetovanje in pisno mnenje sindikata ali sveta delavcev

Pred sprejetjem odločitve o odreditvi dela s skrajšanim delovnim časom se mora delodajalec posvetovati s sindikati pri delodajalcu, če sindikata pri delodajalcu ni, pa s svetom delavcev o:

- obsegu dela s skrajšanim delovnim časom,
- številu zaposlenih, ki jim bo takšno delo odrejeno, in
- trajanju odreditve.

Delodajalec mora pridobiti tudi pisno mnenje sindikata oziroma sveta delavcev.

V kolikor pri delodajalcu ni organiziranega sindikata niti sveta delavcev, mora delodajalec pred sprejetjem odločitve obvestiti delavce na pri delodajalcu običajen način.

S sprejemom odločitve je treba tudi seznaniti Inšpektorat za delo.

V primeru spremembe okoliščin odreditve dela s skrajšanim delovnim časom je treba opraviti novo posvetovanje.

Roki, v katerih mora biti posvetovanje izvedeno, niso določeni, prav tako niso določeni roki v katerem bi moral sindikat oziroma svet delavcev podati pisno mnenje. Pri rokih za obvestitev in posvetovanje je treba upoštevati morebitne roke, ki so določeni v kolektivnih pogodbah na ravni dejavnosti in podjetniških kolektivnih pogodbah. Vsekakor je treba posvetovanje izvesti preden je odločitev delodajalca sprejeta. Menimo tudi, da je delodajalec dolžan sindikatu oziroma svetu delavcev omogočiti tudi razumen rok za pripravo na posvetovanje.

b. Pisna odredba delodajalca

Delodajalec pisno (odredba se lahko pošlje tudi po elektronski pošti) odredi delavcu delo s skrajšanim delovnim časom. Odredba mora biti delavcu poslana vsaj en dan pred začetkom opravljanja dela s krajšim delovnim časom.

V pisnem odredbi določi:

- obseg skrajšanega delovnega časa, ki ne sme biti krajši od polovice polnega delovnega časa (tj. ne krajši od 20 ur na teden),
- čas trajanja dela s skrajšanim delovnim časom,
- razporeditev delovnega časa ali način razporeditve delovnega časa,
- čas trajanja odmora med delom,
- višino povračila stroškov v zvezi z delom,
- možnost in način poziva delavcu, da delo ponovno opravlja s polnim delovnim časom ter
- višino nadomestila plače.

Ukrepi zagotavljanja likvidnosti

Kakšni ukrepi bodo na voljo?

Zakonodajalec je v ZPGOPEK umestil ukrepe, ki bodo Slovenskemu podjetniškemu skladu in Slovenskemu regionalnemu razvojnemu skladu omogočili zagotavljanje ugodnih posojil, SID banki pa finančni inženiring in vzpostavitev posojilnega sklada za cestne prevoznike.

V ta namen so z ZPGOPEK določeni ukrepi, ki bodo povečali namensko premoženje Slovenskega podjetniškega sklada in Slovenskega regionalnega razvojnega sklada ter omogočili drugačno namensko porabo sredstev, ki so na voljo SID banki.

Podrobnosti teh ukrepov in ugodnosti, ki jih bodo lahko prejeli upravičenci, na ravni SID banke in obeh skladov sicer še niso znane.

Zavedamo se, da je v času neugodnih in nestabilnih razmer na trgu toliko bolj pomembno, da ste s tovrstnimi ukrepi seznanjeni pravočasno in temeljito.

Upamo, da vam bodo zgornja pojasnila glede novega interventnega zakona in državnih pomoči, ki jih ta predvideva, v pomoč.

Za dodatna pojasnila in vprašanja smo vam na voljo:

Janja Zaplotnik, LL.M.
Odbetnica / partnerka

T + 386 1 234 25 20
janja.zaplotnik@jadek-pensa.si

Iris Pensa
Odbetnica in mediatorka / partnerka

T + 386 1 234 25 20
iris.pensa@jadek-pensa.si

Aljaž Cankar
Odbetnik

T + 386 1 234 25 20
aljaz.cankar@jadek-pensa.si

JADEK & PENSA

Zgrajeni na tradiciji.
Utemeljeni na znanju.
Pripravljeni na prihodnost.

ODVETNIŠKA PISARNA JADEK & PENSA D.O.O.
Tavčarjeva ulica 6, 1000 Ljubljana, Slovenija
T (01) 234 25 20
F (01) 234 25 32
www.jadek-pensa.si